

обсяги інноваційного потенціалу, важливо мати не тільки чітке визначення інноваційного потенціалу, а й розуміти його зв'язок зі стійким розвитком системи. З цією метою необхідно чітко визначати всі істотні фактори, які спричиняють його сутність і динаміку. Таким чином, необхідність переходу до сталого розвитку національної економіки ставить нові цілі і завдання, задає нові орієнтири, що в рамках формування ринкових відносин вимагає побудови національної інноваційної системи. Для того щоб чинники і передумови переходу на шлях успішного сталого розвитку були розмиті, необхідно комерціалізувати науково-технічні розробки і реалізовувати інноваційні проекти.

Нині, впровадження інновацій розглядається як один із способів підвищення конкурентоздатності товарів, що виготовлюються, підтримки високих темпів розвитку і рівня прибутковості. Внаслідок використання інновацій суттєво змінюються кількісні та якісні характеристики сфер виробництва та споживання, прискорюється економічний розвиток, забезпечується інтенсифікація суспільного виробництва

Юлія СИДОРОВИЧ

студентка факультету банківського бізнесу, ТНЕУ

РОЛЬ БАНКІВСЬКОЇ ПОЗИКИ У ФІНАНСУВАННІ ІНВЕСТИЦІЙ ПОЛЬСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

Банківські кредити є найпоширенішим джерелом зовнішнього капіталу для фінансування польських підприємств. У Польщі домінуючий підхід до побудови структури капіталу є традиційним та консервативним, найважливіші - власні ресурси та банківські кредити. Можна відмітити, що чим більше підприємство, тим частіше використовують банківські кредити, це строго пов'язано зі вартістю фінансування, крім того, більш легким доступом і переговорною позицією великих підприємств.

Інвестиції - це активи, які, як очікується, принесуть економічну вигоду, як у державному, так і в приватному секторах та мають вирішальне значення для розвитку та зростання. Інвестиції в компанії збільшують їх цінність на ринку та підвищують конкурентоспроможність. Є деякі тонкі розбіжності в значенні цього слова - в мікроекономіці це розуміється як відмова від поточних вигод для майбутньої прибутку, у макроекономіці - акцент робиться на чистих інвестиціях, що являють собою чистий ріст реального капіталу суспільства конкретної країни, це відбувається лише тоді, коли створюється новий реальний капітал. У фінансах - інвестиції використовують як фінансові ресурси для придбання активів для забезпечення майбутнього доходу власника або збільшення вартості в майбутньому.

Існує безліч класифікацій інвестицій, відповідно до тривалості (довгострокові та короткострокові); цілі (реконструкція, модернізація,

розвиток, стратегічні, суспільні інтереси та соціальна система), метод (прямий і непрямий) та найбільш популярний за об'єктом інвестицій (матеріальних, фінансових та нематеріальних). Матеріальні інвестиції - це нерухоме майно та земля, машини, технічне обладнання та інструменти, а також предмети колекціонування всіх видів; фінансові інвестиції - облігації, акції та інші фінансові інструменти; нематеріальні інвестиції - це ті, що зосереджуються на розвитку людського капіталу чи охорони навколишнього середовища.

Довгострокові інвестиції в підприємства означають залучення значного фінансування, воно повинно бути засноване на розумних підставах, розглянутих і підтриманих відповідними розрахунками, які передбачають різні випадковості, крім того, воно повинні співвідноситися зі стратегією компанії. Філіп Лассерре викладає наступне визначення стратегії: "Бізнес-стратегія компанії – це набір фундаментальних рішень, що визначають його довгострокові цілі, його вартісну пропозицію на ринку, як вона має намір побудувати та підтримувати конкурентну бізнес-систему та як вона організовує себе" [1]. Варто зазначити, що кожен проект передбачає ризик, і важливо мінімізувати його, зосереджуючи увагу на точному та надійному аналізі.

Як було зазначено раніше, інвестиції вимагають значних фінансових ресурсів, структуру капіталу можна розділити на внутрішнє та зовнішнє фінансування. Внутрішня база спирається, головним чином, на власну прибуток або внесок власників або акціонерів, тоді як зовнішні описують кошти, отримані ззовні. Варто зазначити, що внутрішнє фінансування не завжди відповідає вимогам технічного та організаційного прогресу та конкуренції. Внутрішнє фінансування часто вважається менш дорогим, з іншого боку, він не підлягає оподаткуванню і не дає можливості використати кредитне плече, техніку, щоб збільшити прибутки та збитки.

Рішення про інвестиції на підприємствах залежать не тільки від внутрішнього стану, але і стану на зовнішньому середовищі. У Польщі ситуація з підприємствами вважалася хорошою та стабільною у 2015 році, незважаючи на те, що в ЄС економічна ситуація не була оптимістичною. Витрати на основні засоби збільшилися - купівля машин та обладнання разом із витратами на будівлі - це не тільки модернізація, а й розширення виробничого потенціалу. Основними причинами зростання інвестицій у Польщі були високі можливості підприємств для фінансування нових проектів, а також низька вартість запозичень [2]. Процентні ставки на історично низькому рівні - базова ставка сьогодні складає 1,50%, останнє зниження відбулося в березні 2016. Рада з питань грошово-кредитної політики оголосила про закриття циклу пом'якшення монетарної політики відповідно до очікувань економістів. Це відображається у збільшенні заборгованості за довгостроковими позиками внаслідок сильного збільшення інвестиційної активності польських підприємств.

Зосереджуючись на деталях, за даними Центрального статистичного управління Польщі, Польські інвестиції досягли історичного рівня в 120 мільярдів злотих (=34 мільярди доларів) у 2015 році. Більше того, рішення про збільшення капітальних видатків було прийнято багатьма підприємствами

(42%, тобто найбільше в історії). Більш того, ріст у цілому на рік прискорився до 16,8%, у порівнянні з 5,4% у попередньому році. Тим не менше, інвестиції все ще нижчі у порівнянні активами попереднього відновлення економіки. Спостережуване зростання поширюється і на всі види інвестицій - на зростаючу важливість машин, обладнання та будівель, а також транспортних засобів [3].

Як правило, польські підприємства найбільш часто вибирають банківські позики при фінансуванні довгострокових інвестицій, як уже згадувалося раніше, сучасна ситуація в Польщі створює ідеальні умови для використання цього джерела.

Інвестиційні кредити дозволяють підприємцям розвивати свій бізнес, ми можемо розрізнити наступні типи, зазначаючи предмет кредитування:

- нематеріальні активи - придбання ліцензій, винаходів, товарних знаків, патентів, програмного забезпечення, ноу-хау, фінансування досліджень та розробок тощо;
- матеріальні основні засоби - будівництво або придбання нерухомості, машин,
- технічне обладнання та інструменти, виробничі лінії, транспортне обладнання тощо.
- фінансові активи - акції, облігації та інші довгострокові інструменти тощо.

Банки конкурують за клієнтів, заохочують їх широким спектром пропозицій, з іншої сторони інвестиційні позики - це кредити високого ризику, на практиці підприємствам не так просто отримати інвестиційний кредит. Крім того, як і у всіх контрактах між компаніями, всі зацікавлені сторони повинні домовитися. На практиці це означає, що підприємства можуть вести переговори про умови кредитування, але банки перебувають у сильнішому становищі, тому завершення ряду формальних та юридичних вимог підприємствами до отримання кредиту є стандартом. Ризик набагато більший, порівнюючи з обіговими коштами:

- суттєві суми - іноді неможливо обробити їх одним банком, у такому випадку необхідний синдигований банківський кредит, оскільки капіталів одного банку недостатньо;
- довгострокові - невизначена майбутня ситуація боржника, економічний чи юридичний стан;
- інноваційні та неперевірені проекти - реакція ринку невідома;

Умови таких кредитів різноманітні, кредити можна виплачувати одноразово, в кредитній лінії або в транш, проте перевірки на окремих етапах проекту часто є неминучими. Більше того, заставне майно погашається для забезпечення майбутнього погашення кредиту. Кредит може надаватися в національній або іноземній валюті. Банківська пропозиція щодо кредитів в іноземній валюті обмежена за рекомендаціями Комісії з фінансового нагляду та внаслідок проблемної ситуації з такими кредитами в Європі.

Заявку на отримання кредиту часто передують тривалий процес підготовки, і це непросто. Підприємець повинен довести, що це надійно, також демонструє,

що проект має хороші шанси на успіх, незважаючи на негативні наслідки та ризики. Перш ніж надсилати необхідні документи, часто проводяться попередні обговорення, де базовий параметр визначається як тривалість кредиту, сума та способи погашення. Завдяки їм спочатку перевіряється ймовірність отримання позитивного рішення від банку.

Обсяг кредитів, залучених компаніями у першому кварталі 2016 року, склав 308,3 млрд. (Зростання на 7,6% порівняно з першим кварталом попереднього року). Серед кредитів більшість (57,8%) отримали МСП(малі та середні підприємства)[4]. Варто відзначити, що 74% у злотих, тоді як 26% - в іноземній валюті. Згідно з останнім опитуванням, проведеним періодично Національним банком Польщі щодо ситуації на польському кредитному ринку, більшість банків не змінили критерії кредитування підприємств. Більшість банків не спостерігали змін у попиті на короткострокові позики, у випадку довгострокових кредитів банки зауважили зростання попиту з боку малих та середніх підприємств (відповідно, близько 40% та 18%). Банки, пов'язують це з підвищеним попитом на фінансування інвестицій [5].

Отже, ситуація з польськими банками хороша і стабільна. Польські банки не мали таких проблем, як інші європейські країни, внаслідок фінансової кризи. Обсяг кредитів для домогосподарств, малих та середніх підприємств та великих підприємств збільшився у Польщі у 2008-2012 роках на 39.3%, тоді як середній показник для країн ЄС становив 3.1% [6].

В цілому, умови для розвитку інвестицій у польські підприємства хороші, економічне середовище допомагає, з іншого боку, високооподаткована мінімальна заробітна плата та загалом високі податки та обов'язкове соціальне страхування разом з бюрократією є значними перешкодами для розвитку підприємств. Крім того, ситуація в Європі та погані прогнози можуть також вплинути на Польщу. Варто також згадати про феномен "непривабливого позичальника" - проблема частіше зустрічається в МСП, застосовується до підприємств, де кредит модернізується та розвивається, але небажання банку надавати кредити настільки сильним, що потенціал витрачається даремно. Це стосується підприємств, які навіть не намагаються звертатися за кредитом, переконавшись у тому, що вони не зможуть його отримати. Дослідження показують, що це може застосовуватися в 1 з 5 підприємств [7]. Саме МСП створюють ВВП та створюють нові робочі місця. Це повинно стимулювати розвиток та створювати нові можливості для підприємств Польщі.

Література:

1. *Короткий статистичний щорічник Польщі, Центральне статистичне управління Польщі.* – Режим доступу: www.stat.gov.pl.

2. *Фінансові інструменти нефінансових підприємств, Центральне статистичне управління Польщі, Варшава 2015* – Режим доступу: www.stat.gov.pl.

3. *Фінансові результати польських банків у першому кварталі 2016 року, Національний банк Польщі, Варшава 2016.* – Режим доступу: www.nbp.pl.

4. *Фінансовий стан підприємств, Національний банк Польщі, квітень 2016 р., – Режим доступу: www.nbr.pl*

5. *Лассерр П., Глобальний стратегічний менеджмент, Палграв Макміллан, Китай, 2012. Польща та Європа. Криза та наслідки, Асоціація польських банків, Варшава. – Режим доступу: www.zbr.pl.*

6. *Структура дебіторської заборгованості (брутто), що надходить від нефінансового сектора, центрального уряду та органів місцевого самоврядування, Польська комісія з фінансової інспекції, травень 2016 р. – Режим доступу: www.knf.gov.pl.*

7. *Чому польські підприємства не використовують банківський кредит? явище "невдоволених позичальників", Національний банк Польщі, Варшава 2015. – Режим доступу: www.nbr.pl.*

Тетяна СКАКАЛЬСЬКА

студентка факультету банківського бізнесу, ТНЕУ

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ КРАЇНИ, ГАЛУЗІ, РЕГІОНУ, ПІДПРИЄМСТВА

В процесах міжрегіонального та міждержавного переміщення капіталу, як одного з вагомих факторів економічного розвитку важливу роль відіграє поняття інвестиційної привабливості, яка полягає в отриманні максимального прибутку від вкладеного капіталу. В загальному виділяють чотири рівні інвестиційної привабливості, які є рівними, взаємозалежними між собою: національний (державний); регіональний; галузевий; власне підприємства [1, с. 120-126].

Перший етап характеризує стабільний та високий економічний розвиток національного господарства, галузей, регіону та підприємства в цілому. Саме тут проводиться оцінка і прогнозування інвестиційної привабливості країни, яка представлені системою таких чинників:

1) інституціональні: стан політичного та правового середовища.

2) економічні: загальна характеристика економіки, банківської сфери, інфраструктура, доступ до факторів виробництва.

3) соціально-психологічні: стан соціального розвитку суспільства та розвиток кваліфікаційної підготовки робочої сили тощо.

На другому етапі здійснюються оцінка і прогнозування інвестиційної привабливості галузей (секторів) економіки, які проводяться з метою визначення можливості задоволення попиту на інвестиційні товари з боку інших секторів економіки, критерієм цього є середня внутрішня норма прибутків.

На третьому оцінюється інвестиційна привабливість галузей, підгалузей, видів виробництв у промисловості, ефективність їх діяльності, головна мета